МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
_____Олена Гавриш
__29.08_____2025 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітньо-професійна програма	Економіка
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	90 годин – 3 кредити
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова
Форма семестрового контролю	залік
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	Рудиченко Зульфія Шарібнурівна, викладач економічних дисциплін, викладач вищої категорії Робоче місце: м. Охтирка, вул. Сумська, 46, навчальна аудиторія 28, 066-354-36-49 E-mail: 1973HoMjaK@gmail.com
Розміщення курсу	https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=170

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії економічних спеціальностей
Протокол №1 від 28 08 2025 року

Голова циклової комісії _____ Анна КОГУТ
Викладач _____ Зульфія РУДИЧЕНКО

1.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи знань про соціально-економічні проблеми світового господарства, про закономірності розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, вивчення теоретичних основ світової економіки, специфіки формування, особливостей та тенденцій сучасного її розвитку.
Завдання вивчення дисципліни	Основним завданням вивчення дисципліни є: • дослідження сутності категорій «міжнародні економічні відносини», «зовнішньоекономічна діяльність», «зовнішньоекономічні зв'язки», «зовнішньоекономічні операції»; • визначення основних напрямків ведення зовнішньоекономічних операцій; • освоєння техніки здійснення експортно-імпортних, валютних і митних операцій; • оволодіння технікою укладання зовнішньоекономічних контрактів; • ознайомлення з механізмами залучення іноземних інвестицій, специфікою транспортного і страхового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

2.КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки. СК 2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно-правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання. СК 9. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів господарювання.
Програмні результати навчання:	
Результати	РН 1. Знати свої права та обов'язки як члена суспільства,

навчання	цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. РН 7. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня. РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

3.ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами «Вступ до спеціальності», «Економічна теорія»

4.ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до вивчення наступних дисциплін: «Маркетинг», «Біржова діяльність», «Комерційна діяльність та логістика», «Інвестування», «Економічний аналіз»

5.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви змістовних модулів, тем	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	
1	2	3	4	5	6	7
	Модуль 1					
1	Тема 1. Організаційно-правові основи зовнішньоекономічної діяльності підприємства	5	2			3
2	Тема 2. Валютне регулювання і кредитування зовнішньоекономічної діяльності	4	2	2		
3	Тема 3. Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві	6	2			4
4	Тема 4. Організація і техніка зовнішньоторговельних операцій	8	2		2	4
5	Тема 5. Зовнішньоекономічний договір	7	2		2	3

	Модуль 2					
6	Тема 6. Міжнародний рух капіталу	8	2		2	4
7	Тема 7. Світовий ринок технологій	8	2		2	4
8	Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили	8	2		2	4
9	Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція	6	4		2	
	Модуль 3					
10	Тема 10. Організація діяльності митної служба України	5	2			3
11	Тема 11. Транспортне і страхове забезпечення зовнішньої торгівлі	8	2		2	4
12	Тема 12. Організація і функціонування підприємств з іноземним капіталом	8	2		2	4
13	Тема 13. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності	7	2	2		3
14	Тема 14. Неправомірні дії в сфері зовнішньоекономічної діяльності та відповідальність за їх здійснення	2	2			
	Всього	**90**	**30**	**4**	**16**	**40**

6.ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ З/П	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1	
1	**Організаційно-правові основи зовнішньоекономічної діяльності підприємства** 1. Сутність і необхідність зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність України 2. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності 3. Міжнародне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2
2	**Валютне регулювання і кредитування зовнішньоекономічної діяльності** 1. Валютне регулювання 2. Валютний курс 3. Валютні ринки та валютні операції	2
3	**Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві** 1. Вихід підприємства на зовнішній ринок 2. Маркетингові дослідження в зовнішньоекономічній діяльності 3. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві	2
4	**Організація і техніка зовнішньоторговельних операцій** 1. Основні форми та методи здійснення зовнішньої торгівлі 2. Види угод у традиційних і зустрічних зовнішньоторговельних операціях 3. Види договорів у непрямих зовнішньоторговельних операціях	2
5	**Зовнішньоекономічний договір** 1. Вибір контрагента 2. Підготовка і проведення переговорів з іноземними партнерами 3. Структура та зміст зовнішньоекономічного договору (контракту) купівлі-продажу	2

	Модуль 2	
6	**Міжнародний рух капіталу** 1. Сутність та причини міжнародного руху капіталу 2. Інвестиції, їх суть. 3. Міжнародний кредит 4. Поняття та причини світової заборгованості	2
7	**Світовий ринок технологій** 1. Об'єктивна обумовленість і структура світового ринку технологій 2. Об'єкти та суб'єкти світового ринку технологій, форми і канали трансферу технологій 3. Державне регулювання передачі технологій	2
8	**Міжнародна міграція робочої сили** 1. Міжнародна трудова міграція: суть, причини, форми 2. Економічні і неекономічні наслідки трудової міграції 3. Напрямки і форми регулювання міграційних процесів	2
9	**Міжнародна економічна інтеграція** 1. Сутність і форми економічної інтеграції 2. Історія європейської економічної інтеграції 3. Наслідки міжнародної світової інтеграції 4. Основні інтеграційні угрупування	2
10	**Становлення і розвиток світової економічної інтеграції** 1. Інтеграційні об'єднання країн Північної та південної Америки 2. Інтеграційні об'єднання в Азійсько-Тихоокеанському регіоні 3. Об'єднання країн, до складу яких входить Україна 4. Перспективи України на шляху світової інтеграції	2
	Модуль 3	
11	**Організація діяльності митної служба України** 1. Митні органи України 2. Митні документи та порядок їх оформлення 3. Порядок переміщення товарів через митний кордон	2
12	**Транспортне і страхове забезпечення зовнішньої торгівлі** 1. Зміст та умови транспортного забезпечення ЗЕД 2. Страхування вантажів під час міжнародних перевезень 3. Види транспортних перевезень	2
13	**Функціонування підприємств з іноземним капіталом** 1. Спільні підприємства 2. Вільні економічні зони 3. Офшорні зони	2
14	**Аналіз зовнішньоекономічної діяльності** 1. Зміст та завдання економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічної діяльності 2. Аналіз та оцінювання експортних операцій 3. Аналіз і оцінювання імпортних операцій	2
15	**Неправомірні дії в сфері зовнішньоекономічної діяльності та відповідальність за їх здійснення** 1. Поняття неправомірних дій у сфері зовнішньоекономічної діяльності 2. Відповідальність у сфері зовнішньоекономічної діяльності 3. Види та форми відповідальності 4. Порядок здійснення відповідальності	2
	Разом	**30**

7.ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Облік валютних операцій	2
2	Аналіз та оцінювання експортно-імпортних операцій	2
	Разом	**4**

8.ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації	2
2	Зовнішньоекономічні договори	2
3	Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух капіталу	2
4	Міжнародні науково-технічні відносини	2
5	Наслідки міжнародної міграції робочої сили	2
6	Шлях інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	2
7	Організація підприємств з іноземним капіталом	2
8	Створення спільних підприємств	2
	Разом	**16**

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Принципи зовнішньоекономічної діяльності України	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	3
2	Стратегія маркетингу в зовнішньоекономічній діяльності	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
3	Системи цін і знижок, що діє в міжнародній торгівлі. Документальне забезпечення і оподаткування експортно-імпортних операцій	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
4	Типи зовнішньоекономічних договорів	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	3
5	Сучасні тенденції міжнародного руху капіталу Стан та проблеми іноземного інвестування в Україні	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
6	Інноваційний потенціал України. Роялті. Паушальні платежі	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4

7	Стан міграційних потоків з України та в Україну. Державне регулювання зовнішньої міграції в Україні	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
8	Основні принципи митного регулювання. Єдиний митний тариф України	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	3
9	Основні види страхування в ЗЕД	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
10	Міжнародні орендні операції	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
11	Аналіз фінансового стану підприємства, що займається зовнішньоекономічною діяльністю	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	3
	Разом			**40**

10.ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю:

- **Поточний** - фронтальне опитування
- **Модульний** - комп'ютерне тестування
- **Підсумковий** - тестова контрольна робота, залік

11.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни «Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність» здійснюється за дванадцяти бальною шкалою.

Рівень досягнень	Бали	Критерії оцінювання
I. Початковий	1 бал	Студент розрізняє об'єкти вивчення
	2 бали	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3 бали	Студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
II. Середній	4 бали	Студент з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	5 балів	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.

	6 балів	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7 балів	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	8 балів	Знання студента є достатнім, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежить між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має неточності
	9 балів	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV. Високий	10 балів	Студент має повні, глибокі знання, здатний використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11 балів	Студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12 балів	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

12.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчально-методичний посібник/Андрійчук Т.М., Грушевська Л.І., Нікітчини Л.В. – НМЦ, 2007 – 74с.
2. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Підоучник для студентів вищих навчальних закладів/Бутинець Ф.Ф, Жиглей І.В., Пархоменко В.М – Житомир: ПП Рута, 2001 – 544с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник/Калинчук Л.І. – НМЦ, 2002 – 68с.
4. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с.
5. Міжнародні економічні організації: навч. Посіб./А.Е. Воронкова, Л.В. Єрохіна, Л.Ш. Рябенко. – К.: ВД»Професіонал», 2006. – 352с.

ДОПОМІЖНА

1. Міжнародна економіка: навч. Посіб./ В.Г. Герасимчук, С.В. Войтко. – К.: Знання, 2009. – 302с.
2. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: практикум/ Козик В.В., Панкова Л.А.., Григорєв О.Ю., Босак А.О. – К.: Вікар, 2003 – 368с.
3. Кредитно-модульний курс з міжнародної економіки: навч. Посіб./Ю.Г. Козак, Ю.В. Макогон, Н.С. Логвінова – К.: Центр ученої літератури, 2008 – 296с.
4. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини: практикум, навч - практ. посіб./Липов В.В.- К.: ВД «професіонал», 2009 – 336с.

13.ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі усного опитування (за пропущені лекції) та виконання розрахункового завдання (за пропущене практичне заняття). Строк здачі – два тижні.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність. Політика оцінювання відображена в пункті 11 даного силабусу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань з дисципліни «Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність» здійснюється за чотири бальною шкалою для студентів першого курсу на основі повної загальної середньої освіти.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється у повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре» («4»)	Оцінюється завдання, що містить відповідні, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточні, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно» («3»)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти, події, робити висновки, але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача. Дає не повні відповіді на заняттях.
«Незадовільно» («2»)	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповідні на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітленні неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущенні суттєві помилки.